

Яненко Ярослав

доктор наук із соціальних
комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики та
філології
Сумського державного
університету

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА У МЕЖАХ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 ЖУРНАЛІСТИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ

В Україні з 2015 року діє перелік галузей знань та спеціальностей, за яким у спеціальність 061 Журналістика увійшли спеціальності «Журналістика», «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Видавнича справа та редагування», після чого зарахування студентів йшло на освітні програми з відповідними назвами у межах спеціальності 061 Журналістика. Відповідно, важливо спробувати зрозуміти подальші перспективи цих освітніх програм у контексті реформ, що започатковані Міністерством освіти і науки України, зокрема, це стосується проєкту нового переліку галузей знань та спеціальностей, мета якого – «гармонізувати класифікацію галузей знань і спеціальностей, що застосовують в Україні із Міжнародною стандартною класифікацією освіти» [1], проєктів щодо можливостей реалізації міждисциплінарних освітніх програм, вибору спеціальності після першого або другого курсу навчання тощо.

Метою роботи є з'ясування особливостей організації навчального процесу за спеціальністю 061 Журналістика на освітніх програмах, назви яких не співпадають із назвою спеціальності.

Це набуває актуальності ще й тому, що Міністерство освіти і науки України акцентує увагу на важливості саме освітньої програми, а не спеціальності чи галузі знань: «студенти здобувають освіту за

освітньою програмою, акредитують саме освітні програми, назви освітніх програм обов'язково зазначають у дипломі про вищу освіту» [1]. Тож є вірогідність того, що у дипломах випускників акцент буде саме на освітніх програмах, а не галузях знань чи спеціальностях. Але поки що стосовно спеціальності 061 Журналістика ситуація інша: незалежно від того, за якою освітньою програмою студент навчався, він отримує диплом бакалавра журналістики (або магістра журналістики), і це певною мірою нівелює значення назви освітньої програми, бо за дипломом усі є журналістами – і ті, хто навчався за освітньою програмою «Журналістика», і ті хто навчався за освітніми програмами «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Видавнича справа та редагування» тощо.

Беззаперечно, що «в процесі фахової підготовки студентам необхідно оволодіти основними методами розвитку критичного мислення, знанням та дотриманням професійних стандартів, журналістської етики, основ інформаційної політики та фахової безпеки, комунікативними навичками» [2, с. 20], тож за спеціальністю «Журналістика» на перших курсах навчання може йти на потоці, коли однакові дисципліни викладаються майбутнім журналістам, рекламістам, видавцям тощо. Це може тривати 2-4 семестри, але при цьому призвести до того, що студенти на першому курсі, наприклад, ще не відчують себе рекламістами, бо навчання безпосередньо за фахом «Реклама і зв'язки з громадськістю» може розпочатися лише з другого курсу. А до цього – «ви усі журналісти, бо обрали спеціальність «журналістика»...

Проте не всі ті, хто вступав на спеціальність 061 Журналістика мріяли бути саме журналістами. Хтось після закінчення університету планував працювати у рекламному агентстві, хтось хотів стати піарником або медіа-фахівцем, у когось були плани працювати у видавництві тощо, і саме тому вони обрали відповідну освітню

програму, яка на цей час входить до спеціальності 061 Журналістика.

Крім цього, важливо, що саме університет рекламує для абітурієнтів – освітні програми чи спеціальності. У випадку, коли назва освітньої програми та спеціальності співпадають – проблем не виникає (спеціальність «Журналістика» / освітня програма «Журналістика»). А от коли ці назви не співпадають, то при рекламуванні лише спеціальності на другий план відходять освітні програми з іншими назвами, які входять до цієї спеціальності.

Як вирішити можливі проблеми?

1. Рекламувати саме освітні програми. За можливістю (якщо набрано більше однієї академічної групи) вибір освітньої програми студентами має здійснюватися відразу під час вступу або на початку першого курсу.

2. Вже з 1 семестру студенти мають відчувати себе майбутніми фахівцями саме з обраної освітньої програми (журналістами, рекламістами, піарниками, видавцями, редакторами тощо). Бо не всі мріють бути саме журналістами. Це має реалізовуватися через відповідне ставлення до них випускової кафедри та факультету, через залучення їх до різноманітних проєктів, що стосуються обраного студентами фаху (освітньої програми), бо є заходи для журналістів, а є для рекламістів і піарників тощо.

3. Навчальні дисципліни. Після того, як у певному семестрі студенти обрали освітню програму в межах спеціальності, їх починають навчати обраному фаху, наприклад, з другого або третього курсу. Але варто подумати і про те, як вводити навчання з обраного фаху ще тоді, коли загальний потік студентів ще не розділено на академічні групи за освітніми програмами.

4. Багато що залежить від викладачів, що читають дисципліни для усього потоку студентів спеціальності 061 Журналістика на першому-другому курсах, зокрема варто подумати над різними